

21.8.2020

Kohti 2020-luvun kansalaislähtöistä julkista hallintoa –strategiahankkeen johtoryhmän 8. kokous

Aika 21.8.2020 klo 14.30-16.30

Paikka: Skype-kokous

Osallistujat

Päivi Nerg, VM puheenjohtaja
Minna Karhunen, Suomen Kuntaliitto ry varapuheenjohtaja (kohdat 3-8)
Arto Haveri, Tampereen yliopisto
Seppo Määttä, VNK
Mikael Grannas, Sipoon kunta
Matleena Kurki-Suutarinen, LVM (Anna Similän sijaisena)
Riitta Kaivosoja, OKM
Jukka Aalto, SM
Kari Hakari, STM
Outi Ryyppö, TEM
Leena Ylä-Mononen, YM

Eeva Kaunismaa, VM esittelijä, projektipäällikkö
Jarkko Majava, Suomen Kuntaliitto ry
Katri Sarkia, Demos Helsinki konsultti
Juha Leppänen, Demos Helsinki konsultti
Johannes Mikkonen, Demos Helsinki konsultti
Matti Kuivalainen, VM
Miira Lehto, VM tekninen sihteeri
Teppo Nieminen, Fountain Park (kohdat 1-3)

1. Kokouksen avaus ja edellisen kokouksen muistion hyväksyminen (liite 1)

Puheenjohtaja Päivi Nerg valtiovarainministeriöstä avasi kokouksen.

Päätös: Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio muutoksitta.

2. Hallituksen iltakoulu julkisen sektorin strategioista 26.8.

Eeva Kaunismaa kertoi, että hallituksen iltakoulussa 26.8.2020 esitellään hallitusohjelmaan sisältyviä neljää strategiaa: Kaupunkistrategia, Hankinta-Suomi, Alueellistamisesta alueelliseen läsnäoloon ja Julkisen hallinnon strategia. Iltakoulussa käsitellään myös jälleenrakennustyöryhmien raportteja ja strategioita pyritään kytkemään erityisesti julkisen hallinnon tuottavuuden ja vaikuttavuuden vahvistamiseen.

Puheenjohtaja korosti julkisen hallinnon toiminnan laadun, yhteisen strategisen suunnan ja vahvan toimeenpanon edistämistä. Julkisen hallinnon kokonaisuuden kehittäminen on tärkeää hallituksen tavoittei-

den saavuttamisen kannalta, ja kuntaministeri Sirpa Paatero on ehdottamassa hallitukselle valtion ja kuntien yhteisen poliittisen seurantarakenteen/poikkihallinnollisen ryhmän perustamista.

Päätös: Merkittiin tiedoksi.

3. Verkkoavoriihen esittely (liite 2)

Teppo Nieminen Fountain Parkista esitteli verkkoavoriihen toteutusta, vastaajamäärää ja –jakaumia, kysymyksiä sekä yhteistyötä, työntekijäkokemusta, asiakaskokemusta sekä monipaikkaista ja paikkariippumattonta työtä koskevia tuloksia.

Johtoryhmä keskusteli siitä, että tuloksissa tulevat vahvasti esiin johdon esimerkki, organisaatorakenteet ja monipaikkaisen työn vahvistaminen.

Keskustelussa tuotiin esiin, että rakenteiden muuttaminen ei aina johda parempaan tilaan. Fokuksen tulisi olla osaamisperusteisen yhteistyön toimintamalleissa; team of teams, jossa tiimi luo toimeksiantoon vaihtoehtoisia ratkaisuehdotuksia luovia menetelmiä hyödyntäen. Organisaatorajojen ylittämiseen liittyen todettiin, että MDI ja NHG tekivät vuonna 2019 valtiovarainministeriölle selvityksen kuntien ja maakuntien tehtävien yhdyspinnoista. Monipaikkaisen työn lisääntyminen tuo eteen kysymyksen, mitä tyhjille toimitiloille tehdään.

Päätös: Käytiin keskustelu asiasta ja merkittiin tiedoksi.

4. Otakantaa.fi-kyselyn tulosten esittely (liite 3)

Matti Kuivalainen valtiovarainministeriöstä esitteli havaintoja Julkisen hallinnon strategian otakantaa.fi-kyselystä. Vastaaajia oli 676 ja 85 % heistä työskentelee valtionhallinnossa. Vastajat suhtautuivat Julkisen hallinnon strategian periaatteisiin pääasiassa myönteisesti. Toimintalinjauksia pidettiin pääosin riittävän kunnianhimoisina ja yhtenäisinä, mutta useissa vastauksissa kaivattiin konkretiaa ja mitattavia tavoitteita. Osalle riittäisi pienempikin määrä linjauksia. Linjauksista oleellimpina pidettiin, että hallinto hyödyntää tietoa monipuolisesti ja että hallinto työskentelee sujuvasti muun yhteiskunnan kanssa. Linjausten toimeenpanon onnistumisessa tärkeänä nähtiin etenkin johtamisen parantaminen. Vastauksissa korostui julkisen hallinnon merkitys ihmisten palvelijana. Kyselyn tulokset on julkaistu tänään tiedotteella, jota voi jakaa esim. twitterissä: <https://vm.fi/-/julkisen-hallinnon-strategia-kiinnostaa-lahes-700-vastausta-strategialuonnosta-kasittelevaan-kyselyyn>.

Johtoryhmä keskusteli koronatilanteen heijastumisesta vastauksiin siten, että niissä korostuu julkisen hallinnon luotettavuus, jatkuvuus ja ihmisten palvelu esim. kehittäjäroolin sijaan. Kuntavastaajien määrä jäi pieneksi, mihin vaikuttaa koronatilanteen työllistävyyden lisäksi myös se, että otakantaa.fi:tä ei koeta vielä kuntapuolen työkaluna.

Eeva Kaunismaa totesi, että verkkoavoriihen ja otakantaa.fi:n tuloksia hyödynnetään valmistelun tausta-aineistona ja keskusteluissa. Strategiatyötä tuodaan esille Kuntamarkkinoilla ja niitä edeltävässä viestinnässä. Kuntapuolelle voidaan järjestää vielä oma verkkoavoriihi.

Keskusteltiin strategian otsikon termistä "julkinen hallinto", joka kunta-puolella koetaan lähinnä valtiota koskeväksi. Puhuttiin esim. vaihtoehtoista "Hallinnon palvelut kansalaisille/kuntalaisille/i ihmisille" tai "Kuntien ja valtion yhteinen...". Toisaalta ei haluttu muuttaa vakiintunutta terminologiaa. Todettiin, että kyse on enemmän muutosstrategiasta kuin palvelustrategiassa. Viestinnässä joka tapauksessa pyritään korostamaan sitä, että strategia koskee sekä kuntia että valtiota.

Päätös: Käytiin keskustelu asiasta ja merkittiin tiedoksi.

5. Keskustelu strategian sisällöistä, valmistumisprosessista ja toimeenpanosta (60 min.) (liite 4)

Keskusteltiin hanketiimin ja Demos Helsingin johtoryhmän edellisen kokouksen ja kyselyjen tulosten pohjalta työstämästä ehdotusluonnoksesta strategian arvolupaukseksi, periaatteiksi ja toimintalinjauksiksi. Katri Sarkia esitteli asian liitteen 4 pohjalta.

Osa ohjausryhmästä piti luonnosten tasoa sopivana ja osa kaipasi enemmän konkretiaa. Ohjausryhmä toivoi sen kirkastamista, mikä strategian myötä muuttuu ja mikä säilyy ja miten muutosstrategia kytetään julkisen hallinnon toimintaan, jotta ei jäädä yleismaailmallisen julistuksen tasolle. Keskeisenä pidettiin sitä, että linjaukset omaksutaisiin muistilistoiksi ja muutoksiksi käytännön hallinnon työhön ja peilattaisiin, toteuttaako tekeminen strategian kirjauksia. Näin syntyisi kestävä ja tulevaisuuteen katsovaa hallintoa.

Linjausten määrässä ja päällekkäisyydessä nähtiin vielä osin karsimisen varaa. Linjauksiin toivottiin vahvemmin näkyviin julkisen hallinnon olemassaolon oikeutus: mitä varten olemme olemassa. Järjestystä ehdotettiin muutettavaksi niin, että hallinnon päätehtäviin ja olemassaolon syihin liittyvät toimintalinjaukset esitettäisiin ensin ja vasta sen jälkeen hallinnon toimintatapoihin liittyvät linjaukset.

Toimintalinjauksia ja niiden toteuttamisen edellytyksiä kommentoitiin seuraavasti:

Hallinto rohkaisee ja tarjoaa mahdollisuuksia vaikuttaa päätöksentekoon

- ehdotettiin täsmennystä "yhteiskunnalliseen päätöksentekoon" tai "pätöksentekoon yhteiskunnallisista asioista"

Hallinto järjestää palvelut ihmislähtöisesti ja monimuotoisesti

- sanoitukseen kaivattiin yritys-elämää ja kolmatta sektoria
- hanketoimisto on tulkinnut ihmislähtöisyyden laajasti ajatellen myös yrityksiä
- asiakas-sanaa ei pidetty hyvänä.

Hallinto turvaa ekologisesti kestävä kehityksen toimeenpanon

- linjaus edustaa uutta ja muutosta sekä tuo näkyväksi yhteistä intressiä
- rinnalle kaivattiin kahta muuta kestävyuden ulottuvuutta: taloudellista ja sosiaalista kestävyyttä
- toisaalta hanketoimiston ehdotus ekologisyyden näkyvästä roolista ja säilyttämisestä omana linjauksenaan sai kannatusta (ilman ekologista kestävyyttä ei olisi taloudellista ja sosiaalista kestävyyttä)

- taloudellista kestävyyttä tuodaan esiin läpileikkaavasti kaikissa toimintalinjauksissa ja myös sosiaalisen kestävyuden näkökulmat tulevat esiin monessa kohdassa
- ekologisesti kestävä kehitys voitaisiin sanoittaa eri tavalla, jotta sen yhteydessä ei kaivattaisi sosiaalista ja taloudellista kestävyyttä.

Digitalisaatio muutoksen edellytyksenä ja keinona

- digitalisaatio samoin kuin kestävä talouden hoito uhkaavat jäädä näkymättömään rooliin
- edustaa kaivattua muutosta
- digitalisaatio-ilmiasua pidettiin ongelmallisena, koska se on ilmiö ja megatrendi, kun taas digitalisointi tai sähköistäminen olisi keino/työkalu

Hallinto toimii yhtenäisesti

- linjaus haluttiin nostaa korkealle
- jokaisen muunkin linjauksen kohdalla olisi hyvä pohtia, mitä tehdään eri tavalla, jotta hallinto toimii yhtenäisesti tai miksi se ei ole aikaisemmin toiminut yhtenäisesti.

Keskusteltiin siitä, että julkisen hallinnon olemassaolon päätarkoitus on palvelulupaus kansalaisille. Lupauksella pyritään kuvaamaan julkisen hallinnon päämäärää ja lisäarvoa. Keskustelussa tuotiin esiin mm. julkisen hallinnon rooli ylläpitää oikeusturvaa ja vakaata oikeusvaltiota, päättää yhteisistä asioista, ylläpitää positiivisella tavalla byrokratiaa sekä lisätä ihmisten uskoa siihen, että tulevaisuus on menneisyyttä parempi.

Strategialla nähtiin kaksi kohderyhmää: yhteiskunta laajemmin arvolutuksen kautta ja hallinnon sisäinen kohderyhmä. Periaatteet ja toimintalinjaukset ohjaisivat toiminnan uudistamista. Vaikka linjaukset eivät olisi uusia, niiden toimeenpano edellyttäisi aitoa sitoutumista ja kunnianhimoa. Johtoryhmä kannatti linjausten muuttamista me-muotoon, joka tukisi sitoutumista ja hallinnon toimimista yhdessä. Pääosin strategiassa keskitytään virkamiesten toimintaan, mutta johtoryhmässä käytiin keskustelua myös poliittisen johdon merkityksestä ja hallinnon toiminnan uudistamisesta yhteisymmärryksessä. Viestinnässä on tärkeää, että strategia on lähestyttävä myös kansalaisille.

Hanketoimisto terävöittää toimintalinjauksia ja työstää arvolutusta esitettyjen kommenttien pohjalta. Linjaukset muutetaan me-muotoon, joka kuvaa paremmin hallinnon sisäisen toiminnan uudistamista.

Päätös: Merkittiin keskustelu tiedoksi.

6. Syksyn työskentely (15 min.) (liite 5)

Keskusteltiin työsuunnitelman tarkennuksista ja askeleista kohti valmista strategiaa Eeva Kaunismaan aikatauluesittelyn pohjalta.

Valmistelussa otetaan huomioon hallituksen iltakoulun näkemykset. Strategian sisällysluetteloon palataan viimeistään seuraavassa kokouksessa.

Sovittiin, että kuntapuolen kiinnostusta ja sitouttamista vahvistetaan. Minna Karhunen ja Jarkko Majava katsovat vielä strategian käsittelyä

Kuntaliiton verkostoissa. Linjausluonnoksia testataan Mikael Grannan kautta Sipoon kuntastrategian käynnistysvaiheessa. Arto Haverin kautta lähestytään Tampereen kaupunkia. Lisäksi on jo aiemmin sovittuina tapaamiset mm. Kuntaliiton johtoryhmän ja kuutoskaupunkien kanssa, oma slotti Kuntamarkkinoilla 10.9. sekä viestintä (Nergin ja Karhusen yhteinen teksti Kuntamarkkinoiden alla). Valtion osalta ehdotettiin käsittelyä kansliapäällikkökokouksessa.

Päätös: Täydennettiin keskustelun pohjalta suunnitelmaa strategia-prosessin seuraavista askeleista ja osallistavasta työskentelystä.

7. Muut asiat

Kokouksessa ei ollut muita käsiteltäviä aiheita.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.30.

Miira Lehto

Liitteet

Liite 1	Muistio 1.6. jory
Liite 2	Verkkoavoriihen yhteenvetoaineisto
Liite 3	Otakantaa.fi-kyselyn yhteenvetoaineisto
Liite 4	Demos Helsingin luonnos strategian periaatteista ja toimintalinjauksista
Liite 5	Työsuunnitelma ja aikataulukutus